

CERCETAREA PEDAGOGICĂ

PEDAGOGICAL RESEARCH

MARIA CONDOR*, EMILIA CONDURACHE**,
ANAMARIA CARMEN NICOLESCU***,
UNIVERSITATEA CREȘTINĂ „DIMITRIE CANTEMIR”

- I. Types of pedagogical research and characteristics.
- II. Pedagogic research stages
- III. Pedagogic research methodology

Abstract: *In general scientific research-workers represent a source of thought and creative practice development, of knowledge progress and of answer to a variety of problems in the social environment.*

Characterizing the pedagogic field we can support the affirmation that pedagogic science development and education, are strongly attached to pedagogical research.

Pedagogic research is a strategy developed with the aim of discovering new relationship between educational components and elaborating the best solutions to problems indicated by the educational process, in accordance with the social demands.

The final objective of pedagogical research is improving the pedagogic practice, which is related to the progress in schools. This is the reason why the pedagogical investigation rejects upon objective actions, existing outside ourselves.

Keywords: *pedagogical, research, development, methodology, education.*

I. Caracteristici și tipuri de cercetare pedagogică

II. Etapele cercetării pedagogice

III. Metodologia cercetării pedagogice

I. În general, cercetătorii consideră pedagogia o sursă de dezvoltare a gândirii și practicii creatoare, de progres în cunoaștere și de soluționare a multor probleme ale praxisului social. Particularizând la domeniul Pedagogiei putem afirma fără a greși că dezvoltarea științei pedagogice și, implicit, a învățământului este legată de cercetarea pedagogică.

Scopul unei astfel de cercetări constă în următoarele:

- a. organizarea optimă și desfășurarea eficientă a activităților instructiv – educative;
- b. optimizarea fenomenelor pedagogice;

---

* Lector Dr. Universitatea Creștină «Dimitrie Cantemir», București.

** Prof. Psih. Școala pentru Hipoacuzici, București.

*** Prof. drd. Facultatea de Biologie, București.

c. introducerea și realizarea inovațiilor în învățământ.

Dar, ce este cercetarea pedagogică? S-au dat mai multe definiții mai mult sau mai puțin pertinente. Cea mai pertinentă spune că: cercetarea pedagogică este o strategie desfășurată în scopul surprinderii unor relații noi între componentele acțiunii educaționale și al elaborării unor soluții optime de rezolvare a problemelor indicate de procesul instructiv – educativ în conformitate cu exigențele sociale.

Rezultă, din definiție, că cercetarea pedagogică are ca obiect de investigație fenomenul educativ în toată complexitatea sa.

Din acest punct de vedere, cercetarea pedagogică are caracter prospectiv (adică vizează dezvoltarea personalității elevului în perspectiva exigențelor dezvoltării sociale și proiectează tipul de personalitate necesar în viață (v. caracterul istoric al educației).

Apoi, cercetarea pedagogică trebuie să fie continuu ameliorativă (adică cercetarea pedagogică trebuie să determine, prin intervențiile sale modelatoare, optimizarea actului pedagogic).

De asemenea, orice cercetarea pedagogică este interdisciplinară, dată fiind complexitatea fenomenului investigat. Vor fi folosite și rezultatele cercetărilor științifice din domenii conexe (psihologie, sociologie, filosofie).

Există mai multe criterii de clasificare a cercetării pedagogice:

- După scopul și complexitatea subiectului de cercetat deosebim
  - cercetări teoretico–fundamentale (care deschid noi orizonturi asupra fenomenului educațional);
  - cercetări practic–aplicative (abordează o problematică restrânsă și vizează îmbunătățirea domeniului explorat – de exemplu: evaluarea randamentului școlar și îmbogățirea modalităților concrete de acțiune).
- După metodologia de lucru adoptată deosebim:
  - cercetări observaționale (neexperimentale) – concluziile sunt mai mult teoretice, sunt cercetări descriptive, merg de la particular la general;
  - cercetări experimentale – conduc la descoperirea unor relații cauzale între elementele acțiunii educaționale. Fenomenele cercetate sunt determinate cantitativ și apoi sunt generalizate.

În aceste tipologii de cercetare nu există o demarcație tranșantă; ele se interferează și se completează reciproc.

II. Etapele cercetării pedagogice

Cercetarea pedagogică este concepută ca un demers sistematic, deci va parcurge în desfășurarea sa mai multe etape și anume:

1. Delimitarea problemei de cercetat
2. Precizarea obiectivelor cercetării
3. Formularea ipotezei de cercetare
4. Organizarea cercetării
5. Stabilirea metodologiei de cercetare și prelucrare a datelor
6. Prelucrarea și interpretarea datelor

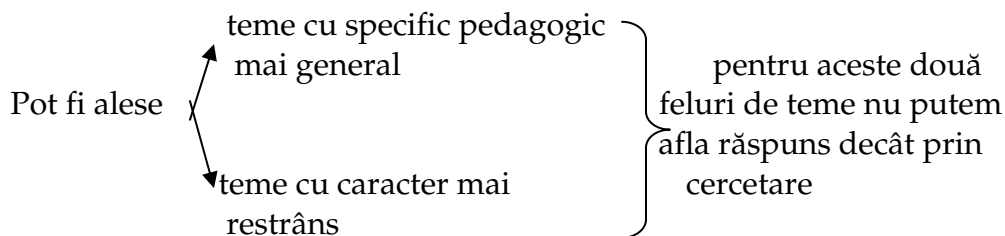
7. Elaborarea concluziilor cercetării
8. Valorificarea cercetării (finalizarea rezultatelor într-o lucrare științifică)

III. Metodologia cercetării pedagogice

Etapa 1: Delimitarea problemei de cercetat presupune trei acțiuni distincte:

- a) sesizarea apariției unei probleme de cercetat pentru care nu există încă o aplicație adecvată. Această problemă poate să apară spontan din observația însăși a faptelor sau să fie pusă intenționat. Oricum, trebuie să fie destul de restrânsă pentru a putea fi înțeleasă în totalitatea sa și exprimată cât mai clar posibil. Să nu fie o pseudoproblemă;
- b) formularea adecvată și precisă a problemei de cercetat, altfel cercetarea rătăcește și se epuizează;
- c) documentarea în domeniu.

Problema de investigat trebuie: să conțină o anumită doză de incertitudine; să stimuleze preocuparea pentru descoperirea soluției.

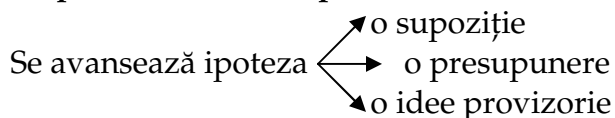

Etapa 2: Precizarea obiectivelor – se realizează concomitent cu delimitarea (alegerea) temei și definirea obiectivelor, adică: de ce se întreprinde cercetarea? ce își propune cercetarea?

Exemplu: Tema = Lectura elevilor din liceul umanist are obiectivele grupate pe două niveluri: nivelul 1 – constatarea și descrierea condițiilor și motivației lecturii elevilor, existente în prezent în liceele umaniste; nivelul 2 – formularea de propuneri destinate optimizării modului în care elevii din liceul umanist își îmbogățesc prin lectură pregătirea școlară și își formează cultura generală.

Exemplu: Tema = Eficiența de cost a educației la distanță presupune două mari grupe de obiective ale cercetării. La primul nivel obiectivul îl constituie descrierea celor două tipuri de educație instituționalizată și stabilirea diferențelor în ceea ce privește structura de cost (costuri fixe și variabile) – costul mediu per student. La al doilea nivel: formularea de propuneri destinate să contribuie la realizarea de economii de scară, respectiv eficientizarea F. R., în condițiile unui dublu sistem de învățământ (tradițional și cu frecvență redusă).

Etapa 3: Formularea ipotezei de cercetare

Această ipoteză implică întrebarea la care se caută răspuns prin cercetarea ce se va desfășura. De cele mai multe ori, ipoteza este o opțiune între două sau mai multe posibilități de a răspunde la acea întrebare.

Specific pentru cercetarea pedagogică este echivalența cu presupunerile implicate de ipoteză care trebuie să ne asigure că, în urma cercetării rezultatele formative la care vom ajunge nu sunt inferioare situației de la care s-a pornit.

Ipoteza are funcția predictivă (prezice cu o oarecare probabilitate relațiile ce se stabilesc într-un context dat).

Exemplul 1: Lectura elevilor din liceul umanist – în cercetare s-a pornit de la următoarea ipoteză: «Liceul contribuie la dezvoltarea interesului elevilor prin lectură» dacă:

- conectează lectura la cunoașterea și acțiunea elevilor,
- stabilește finalități observabile ale lecturii elevilor,
- subliniază destinat rolul lecturii în obținerea și aprecierea unor performanțe școlare superioare.” Odată stabilită ipoteza, valabilitatea ei va trebui demonstrată.

Exemplul 2: - Ipoteza cercetării pe tema: Eficiența de cost a educației la frecvență redusă, a fost formulată astfel: dorința de a extinde accesul la educația superioară, și în particular de a oferi indivizilor maturi „a doua șansă” constituie rațiunea de a fi a sistemului universitar de predare la frecvență redusă. Odată stabilită această ipoteză, cercetătorul încearcă, folosind un ansamblu de metode, să demonstreze valabilitatea presupunerilor sale (și percepe dimensiunile concrete, respectiv trece la etapa 4).

Etapa 4: Organizarea cercetării – presupune enumerarea etapelor cercetării

- stabilirea perioadei de cercetare
- precizarea locului (școli, centre universitare, zone geografice);
- stabilirea eșantionului de subiecți cuprinși în cercetare (să fie reprezentativi);
- fixarea unui eșantion martor, dacă cercetarea este experimentală;
- caracterizarea subiecților (vârstă, sex, mediu, proveniență);
- stabilirea bazei materiale necesare cercetării.

Etapa 5: Stabilirea metodologiei de cercetare și prelucrare a datelor- presupune adaptarea uneia sau mai multor metode destinate strângerii de date (obiective și complete) date și informații, ce vor fi analizate și interpretate – în scopul avansării de soluții științifice la problema cercetată. În cadrul cercetărilor se folosesc concomitent mai multe metode și tehnici de investigație (observarea, experimentul, interviul, chestionarul, analiza de conținut, studiu de caz, tehnici sociometrice)¹.

Etapa 6: Prelucrarea și interpretarea datelor

---

¹ Vezi metodele

Toate datele culese vor fi

- ordonate
- clasificate
- sistematizate
- corelate

} ⇒ în scopul tragerii de concluzii generale, parțiale sau finale.

Se utilizează, în acest scop, procedee/ tehnici logice, matematico-statistice și grafice. Se fac tabele cu rezultate, se fac apoi raportări la scările de evaluare.

- se fac clasificări;
- se calculează media aritmetică și coeficienții de corelație;
- se întocmește diagrama de comparație.

Etapa 7: Elaborarea concluziilor cercetării

Orice concluzie va trebui să fie dedusă din analiza datelor sau rezultatelor experimentale obținute. Aceste concluzii vizează variația/invariația fenomenului studiat, caracterul simptomatic sau pasager al manifestării fenomenului supus cercetării, impactul pe termen scurt, mediu sau lung al soluțiilor avansate etc. Finalitatea oricărei cercetări pedagogice este de a descoperi reguli de acțiune pentru a spori în mod sigur randamentul educației.

Etapa 8: Valorificarea cercetării

Cercetarea desfășurată se finalizează printr-un raport de cercetare care va conține:

- evaluarea cercetării
- schema de organizare a cercetării (prezentată și în final);
- literatura consultată;
- descrierea designului cercetării;
- analiza datelor obținute;
- discutarea/interpretarea datelor;
- concluzii (soluții).

Apoi se face:

- comunicarea științifică;
- articol în presă;
- studiu;
- lucrare metodico-științifică.

Concluzii:

Obiectivul final al cercetării pedagogice este cel de a ameliora acțiunea pedagogică, care – direct sau indirect – are legătură cu randamentul școlar. Acesta este și motivul pentru care investigația pedagogică se exercită asupra unor fapte obiective care există în afara noastră. Cercetarea pedagogică nu face introspecție, ci scormonește adânc pentru a descoperi noi modalități de a face educație, explicând științific activitățile educative desfășurate la un moment dat și – în același timp – pentru a ameliora procesul educațional propunând inovarea învățământului.

BIBLIOGRAFIE

1. Atkinson, R.L., Atkinson R.C., (2002), *Introducere în Psihologie*, Ed. Tehnică, București.
2. Ausubel, D.P., Robinso F.G., (1981), *Învățarea în școală. O introducere în psihologia pedagogică*, E.D.P. București.
3. Golu, M., (2004), *Fundamentele Psihologiei*, Ed. Universitară București.
4. Păun, E., (1999), *Școala-abordare sociopedagogică*, Ed. Polirom Iași.
5. Verza, (1987), *Psihologie școlară*, Universitatea din București TU.